

Byla C-412/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. liepos 6 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunalul Satu Mare (Rumunija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. birželio 9 d.

Pareiškėja:

Dual Prod SRL

Atsakovė:

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca - Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate

Pagrindinės bylos dalykas

Pareiškėjos *Dual Prod SRL* administracinis skundas, kuriame ji prašo *Tribunalul Satu Mare* (Satu Marės apygardos teismas, Rumunija) nurodyti atsakovei *Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Cluj-Napoca – Comisia regională pentru autorizarea operatorilor de produse supuse accizelor armonizate* (Klužo-Napokos regiono viešųjų finansų generalinio direktorato Regioninė leidimų išdavimo suderintais akcizais apmokestinamais produktais prekiaujantiems asmenims komisija) panaikinti tam tikrus sprendimus, kuriais jai, kaip akcizais apmokestinamų prekių sandėlio, kuriame ji laiko prekes, savininkei, išduoto leidimo galiojimas buvo sustabdytas, kol bus priimtas galutinis sprendimas su ja susijusioje baudžiamojoje byloje.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Pagal SESV 267 straipsnį prašoma išaiškinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 48 straipsnio 1 dalį ir 50 straipsnį bei Direktyvos 2008/118 16 straipsnio 1 dalį.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 48 straipsnio 1 dalies nuostatos dėl nekaltumo prezumpcijos principo, siejamos su Direktyvos 2008/118/EB 16 straipsnio 1 dalimi, gali būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiama tokia teisinė situacija, kaip antai nagrinėjama šioje byloje, kai administracinė priemonė – leidimo vykdyti alkoholio gamybos veiklą galiojimo sustabdymas – gali būti pritaikyta remiantis paprasčiausiomis prielaidomis, dėl kurių vyksta baudžiamosios veikos tyrimas, ir nėra priimtas galutinis apkaltinamasis nuosprendis baudžiamojoje byloje?

2. Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 50 straipsnio nuostatos dėl *ne bis in idem* principo, siejamas su Direktyvos 2008/118/EB 16 straipsnio 1 dalimi, gali būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiama tokia teisinė situacija, kaip antai nagrinėjama šioje byloje, kai už tą pačią veiką tam pačiam asmeniui skiriamos dvi tos pačios rūšies sankcijos (leidimo vykdyti alkoholinių gėrimų gamybos veiklą galiojimo sustabdymas), kurios skiriasi tikslai [taikymo trukmę]?

Nurodomos Sąjungos teisės nuostatos

Chartijos 48 straipsnio 1 dalis ir 50 straipsnis

2008 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvos 2008/118/EB dėl bendros akcizų tvarkos, panaikinančios Direktyvą 92/12/EEB, 16 straipsnio 1 dalis

1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal (Įstatymas Nr. 227/2015, kuriuo nustatomas Mokesčių kodeksas):

369 straipsnio 3 dalies b ir c punktai, kuriuose numatyta, kad apmokestinamų prekių sandėliui suteikto leidimo galiojimas sustabdomas 1–12 mėnesių laikotarpiui, jeigu nustatoma, kad padaryti tam tikri 452 straipsnio 1 dalies i punkte nurodyti pažeidimai, ir, atitinkamai, laukiant, kol bus priimtas galutinis sprendimas baudžiamojoje byloje, jeigu buvo pradėtas baudžiamasis persekiojimas už 364 straipsnio 1 dalies d punkte numatytas nusikalstamas veikas;

364 straipsnio 1 dalies d punktas, kuriame numatyta, kad leidimas apmokestinamų prekių sandėliui neišduodamas, jei jo paprašęs asmuo buvo galutinai nuteistas už nusikalstamas veikas, be kita ko, numatytas *Codul fiscal* (Mokesčių kodeksas);

452 straipsnio 1 dalies h ir i punktai, kuriuose numatyta, kad nusikalstamą veiką padaro bet kuris asmuo, kuris Rumunijos teritorijoje ne apmokestinamų prekių sandėlyje laiko arba teikia rinkai nepažymėtas ar netinkamai pažymėtas banderole akcizais apmokestinamas prekes, kurių žymėjimas banderole yra privalomas, kurių kiekis viršija *Codul fiscal* (Mokesčių kodeksas) aiškiai nustatytas ribas, taip pat naudoja kilnojamus vamzdynus, žarnas ar panašias tiekimo linijas, nekalibruotas cisternas ir prieš skaitiklius įrengia kanalus ar sklendes, pro kuriuos galima nutekinti skaitikliu neišmatuotus alkoholio ar distiliatų kiekius.

Trumpas faktinių aplinkybių ir pagrindinės bylos aprašymas

- 1 Pareiškėjai leidžiama vykdyti veiklą alkoholio ir alkoholinių gėrimų gamybos sektoriuje, todėl jai taikomos direktyvos 2008/118 ir 92/83.
- 2 Muitinės priežiūros tarnybos prašymu 2008 m. rugpjūčio 1 d. policijos pareigūnai atliko kratą.
- 3 Šioms valdžios institucijoms atliekant bendrą patikrinimą buvo nustatyta, kad pareiškėja įrengė vamzdį, per kurį alkoholis buvo nukreipiamas į indą, esantį už apmokestinamų prekių sandėlių juosiančios tvoros. Po šios kratos bendrovei *Dual Prod SRL* buvo vienu metu iškeltos dvi bylos, kurios abi buvo susijusios tik su faktinėmis aplinkybėmis, nepareiškiant jokio oficialaus kaltinimo galimais kaltininkams.
- 4 Baudžiamojoje byloje buvo suformuluoti du kaltinimai: kaltinimas vamzdžio įrengimu gamybos įrenginiuose ir 40 litrų arba didesnio etilo alkoholio kiekio laikymu ne apmokestinamų prekių sandėlyje; šiais veiksmais, policijos teigimu, buvo padarytos *Codul fiscal* (Mokesčių kodeksas) 452 straipsnyje numatytos nusikalstamos veikos.
- 5 Kitą dieną muitinės atstovai grįžo į bendrovės buveinę ir ją užplombavo remdamiesi tuo, kad nesilaikyta specialios akcizais apmokestinamiems produktams taikomos tvarkos. Tada akcizais apmokestinamų prekių sandėlio leidimo galiojimas nebuvo sustabdytas. Tačiau nors teoriškai administraciniu požiūriu bendrovės administravimas buvo įmanomas, uždėjus plombas buvo sudaryta kliūtis tęsti bet kokią veiklą.
- 6 *Curtea de Apel Oradea – Secția de contencios administrativ* (Oradios apeliacinio teismo (Rumunija) Administracinių ginčų kolegija) konstatavo, kad plombos buvo uždėtos neteisėtai, nes laikėsi nuomonės, kad, nesant galutinio teismo sprendimo buvo pažeistas nekaltumo prezumpcijos principas.

- 7 2018 m. rugsėjo 5 d. muitinė oficialiai sustabdė pareiškėjos turėto akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko leidimo galiojimą 12 mėnesių laikotarpiui, manydama, kad šiai administracinei sankcijai taikyti pakanka nusikalstamų veikų požymių.
- 8 Pareiškėjai pateikus ieškinį dėl šio sprendimo, *Curtea de Apel Oradea* (Oradios apeliacinis teismas), manydamas, kad maksimalios sankcijos taikymas yra neproporcingas, sutrumpino sankcijos taikymo laiką nuo 12 iki 8 mėnesių. Pareiškėja visiškai įvykdė leidimo galiojimo sustabdymo 8 mėnesiams sankciją.
- 9 Kadangi 2020 m. spalio 21 d. pareiškėja įgijo kaltinamosios statusą baudžiamajame procese, 2020 m. lapkričio 19 d. muitinė vėl skyrė jai tą pačią administracinę sankciją už tas pačias veikas ir neribotam laikui sustabdė pareiškėjos turėto akcizais apmokestinamų prekių sandėlio savininko leidimo galiojimą, kol bus galutinai užbaigtas baudžiamasis procesas.
- 10 Remdamasi nekaltumo prezumpcijos ir *ne bis in idem* principų pažeidimu, pareiškėja ginčija šį naują sustabdymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme – *Tribunalul Satu Mare* (Satu Marės apygardos teismas, Rumunija), kuris nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 11 Pareiškėja tvirtina, kad nors Direktyvoje 92/83 nėra nuostatų dėl leidimo aspektų, valstybių narių šioje srityje taikomos priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią sukčiavimui, turi likti proporcingos.
- 12 Nagrinėjamoje byloje iškelti du klausimai, susiję, pirma, su *ne bis in idem* principo pažeidimu, nes šioje byloje už tas pačias veikas buvo skirtos dvi tokio paties pobūdžio sankcijos, ir, antra, su skirtų sankcijų proporcingumu, nes dar prieš pasibaigiant baudžiamajam procesui buvo paskirta sankcija, kuri, dėl jos pasekmių – bendrovei pareiškėjai trukdoma atlikti bet kokias operacijas – gali būti laikoma baudžiamojo pobūdžio sankcija.

Trumpas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 13 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nagrinėjamoje byloje kyla du klausimai, kurių pirmasis susijęs su tuo, kad apmokestinamojo asmens veikla gali būti neapibrėžtam laikotarpiui sustabdyta vien dėl to, kad yra požymių, jog jis padarė nusikalstamą veiką, nors nėra priimtas joks galutinis teismo sprendimas, o antrasis – su galimu principo *ne bis in idem* pažeidimu vien dėl to, kad buvo pasiekta tam tikra baudžiamojo proceso stadija, per tą patį mokesčio ginčo bylos procesą už tas pačias veikas buvo skirtos dvi sankcijos.

- 14 Jo nuomone, tol, kol nacionalinis teismas priims galutinį sprendimą, kad *Dual Prod SRL* kalta dėl nusikalstamų veikų, kuriomis ji kaltinama, ji turi būti laikoma nekalta. Tačiau atrodo, kad iš nacionalinių valdžios institucijų sprendimo matyti, jog bendrovė pareiškėja laikoma kalta.
- 15 Be to, minėto sprendimo pasekmės akcizais apmokestinamų prekių sektoriuje veikiančiam apmokestinamajam asmeniui daug nepalankesnės dėl to, kad jis negali vykdyti jokios veiklos, o tai prieštarauja Chartijos 48 straipsniui.
- 16 Dėl *ne bis in idem* principo pažeidimo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nagrinėjamu atveju abiem atvejais akcizais apmokestinamų prekių sandėlio leidimo galiojimo sustabdymas buvo to paties pobūdžio ir įvyko dėl tų pačių faktinių aplinkybių. 2013 m. vasario 26 d. Sprendime *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, Teisingumo Teismas pripažino, kad mokestinių ir baudžiamųjų sankcijų derinys leistinas, bet tik tuo atveju, kai mokestinė sankcija neišreiškiama baudžiamosios sankcijos forma.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, kadangi akcizais apmokestinamų prekių sandėlio leidimo galiojimo sustabdymo sankcijos yra glaudžiai susijusios su baudžiamuoju procesu, *ne bis in idem* principas turi būti aiškinamas siejant su tos pačios rūšies sankcijų taikymu už tas pačias veikas.